

บทที่ ๖

พยางค์

๑. โครงสร้างของพยางค์

โครงสร้างของพยางค์ในภาษาไทยเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ในเรื่องนี้ กาญจนานาคสกุล^๑ ได้กล่าวไว้ว่า

พยางค์ในคำพูดทั่ว ๆ ไป จะประกอบด้วยเสียงสระและพยัญชนะ สระ เป็นเสียงก้องจึงเป็นเสียงที่ช่วยทำให้เกิดระดับสูงต่ำได้โดยอนุโลม ระดับเสียงสูงต่ำของสระในพยางค์หนึ่ง ๆ ก็นับว่าเป็นระดับเสียงสูงต่ำของพยางค์นั้นด้วย เพราะเมื่อเสียงสระซึ่งเป็นแกนของพยางค์มีระดับใด เสียงอื่น ๆ ในพยางค์นั้นก็ย่อมมีระดับเสียงนั้นตามไปด้วยเช่นกัน... ในภาษาไทยระดับเสียงสูงต่ำของคำ เรียกกันว่า วรรณยุกต์

จากข้อความดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่า พยางค์ในคำพูดภาษาไทยนั้น มีส่วนประกอบที่สำคัญคือ หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ส่วนประกอบดังกล่าวนี้ มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียงพยัญชนะกับหน่วยเสียงสระนั้นได้กล่าวมาอย่างละเอียดแล้วในบทที่ ๕ ในบทนี้จะเน้นกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างพยางค์แบบต่าง ๆ กับหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงหน้าที่หรือความสามารถในการปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในพยางค์แบบต่าง ๆ ด้วย

^๑กาญจนานาคสกุล, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๔.

พยางค์หนึ่ง ๆ ในภาษาไทย จะต้องประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นอย่างน้อย
 ๑ หน่วย ประกอบด้วยหน่วยเสียงสระ ๑ หน่วย และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ๑ หน่วย
 พยางค์จึงมีส่วนประกอบอย่างน้อย ๓ หน่วยเสียง และในกรณีที่มีพยัญชนะต้น เป็นพยัญชนะประสม
 ก็อาจจะเพิ่มหน่วยเสียงพยัญชนะอีก ๑ หน่วย หรืออาจจะมีพยัญชนะท้ายอีก ๑ หน่วย

ถ้ากำหนดให้

C	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะต้น
CC	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะประสม
V	แทนหน่วยเสียงสระสั้น
VV	แทนหน่วยเสียงสระยาวหรือสระประสม
N	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายที่เป็นพยัญชนะนาสิกและพยัญชนะกึ่งสระ
S	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายที่เป็นพยัญชนะกัก
T	แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์

โครงสร้างของคำพยางค์เดียวในภาษาไทย จะมี ๕ แบบคือ^๑

1. C (C) VV^T
2. C (C) VN^T
3. C (C) VS^T
4. C (C) VVN^T
5. C (C) VVS^T

ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นก็มีโครงสร้างของคำพยางค์เดียวตรงกับภาษาไทย

กรุงเทพฯ หังกล่าวมานี้

^๑ ภาณุณา นาคสกุล, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๖.

ก. โครงสร้างของพยางค์ในภาษาไทยกลันตัน

๑. การปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยกลันตัน เป็นโครงสร้างของ

พยางค์แบบต่าง ๆ

จำกำหนดให้

- T1 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ต่ำ-ขึ้น
 T2 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ สูง-ระดับ
 และสูง-ระดับ (ตกตอนท้าย)
 T3 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ กลาง-ระดับ
 T4 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ กลาง-ขึ้น
 T5 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ต่ำ-ระดับ
 T6 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ต่ำ-เลื่อนลง และต่ำ-ตก
 T7 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ กลาง-ตก

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยกลันตัน จะปรากฏในโครงสร้างของพยางค์แบบต่าง ๆ ดังในตารางต่อไปนี้

ตาราง ๒๒ แสดงการปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยกลันตันในโครงสร้างของพยางค์แบบต่าง ๆ

แบบ โครงสร้าง ของพยางค์	หน่วยเสียงวรรณยุกต์	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7
1. C (C) VV ^T		+	+	+	+	+	+	+
2. C (C) VN ^T		+	+	+	+	+	+	+
3. C (C) VS ^T							+	
4. C (C) VVN ^T		+	+	+	+	+	+	+
5. C (C) VVS ^T			+				+	

+ = หน่วยเสียงที่ปรากฏ ช่องว่าง = หน่วยเสียงที่ไม่ปรากฏ

๒. การแจกแจงของวรรณยุกต์ในพยางค์ที่มีโครงสร้างแบบต่าง ๆ...

โครงสร้างของคำพยางค์เดี่ยว แต่ละแบบในภาษาไทยกลันต้นอาจ แบ่ง ออกไปเป็นพยางค์ลักษณะต่าง ๆ ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการปรากฏกับวรรณยุกต์ และประเภทของพยัญชนะต้น ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภทคือ พยัญชนะต้นเดี่ยว (C) กับพยัญชนะ ประสมหรือควบกล้ำ (CC)

๒.๑ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ $C(C)VV^T$ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบนี้

ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้น ซึ่งอาจเป็นพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC)ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระเสียงยาว (VV) และจะต้องมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ $T1, T2, T3, T4, T5, T6$ หรือ $T7$ หน่วยใดหน่วยหนึ่ง

ตัวอย่าง

(1) CVV^{T1}

เช่น

kha: ¹ "ชา"

ba: ¹ "บา"

(2) $CCVV^{T1}$

เช่น

khwa: ¹ "ชวา"

phlɛ: ¹ "แผล"

(3) CVV^{T2}

เช่น

kha: ² "ช่า"

ba: ² "บ้า"

(4) $CCVV^{T2}$

เช่น

kwà: ² "กว่า"

phlɪ: ² "ปรี"

(5) CVV^{T3}

เช่น

kha: ³ "ช้ำ"

ba: ³ "บ้า"

(6) CCVV ^{T3}	เช่น	
	kla: 3	"กล้า"
	plɛ: 3	"แปล"
(7) CVV ^{T4}	เช่น	
	pi: 4	"ปี"
	ka: 4	"กา"
(8) CCVV ^{T4}	เช่น	
	pli: 4	"ปลี"
	pla: 4	"ปลา"
(9) CVV ^{T5}	เช่น	
	kha: 5	"ท่า"
	mi: 5	"มี"
(10) CCVV ^{T5}	เช่น	
	khɔ: 5	"ค้อ"
	phlu: 5	"พู่"
(11) CVV ^{T6}	เช่น	
	kha: 6	"ท่า"
	ni: 6	"มี"
(12) CCVV ^{T6}	เช่น	
	khɛ: 6	"สะพาย"
	pha: 6	"ปลา"
(13) CVV ^{T7}	เช่น	
	kha: 7	"ท่า"
	thɛ: 7	"แท้"

(14) CCVV^{T7}

เช่น

khwa:⁷

"ทว่า"

phla:⁷

"พว่า"

๒.๑.๒ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ C(C)VN^T

โครงสร้างของพยางค์แบบนี้ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC) ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระสั้น (V) มีพยัญชนะท้ายที่เป็นพยัญชนะนาสิกหรือพยัญชนะกึ่งสระ (N) และจะต้องมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ T1, T2, T3, T4, T5, T6 หรือ T7 หนึ่ง มโนทัศน์ มโนไทป์

ตัวอย่าง

(1) CVN^{T1}

เช่น

khan¹

"ขัน"

hen¹

"เห็น"

(2) CCVN^{T1}

เช่น

khlay¹

"ขลัง"

khwan¹

"ขวัญ"

(3) CVN²

เช่น

ban²

"บัน"

pin²

"ป็น"

(4) CCVN²

เช่น

klan²

"กลั่น"

klin²

"กลั่น"

(5) CVN^{T3}

เช่น

pan³

"ป็น"

taŋ³

"ตั้ง"

(14) CCVN ⁷	เช่น	
	phlag ⁷	"พลัง"
	khlag ⁷	"ทรง"

๒.๑.๓ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ C(C)VS^T

พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบนี้ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC) ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระสั้น (V) มีพยัญชนะท้ายที่เป็นพยัญชนะกัก (S) และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /T6/ เพียงหน่วยเดียวเท่านั้น

ตัวอย่าง

(1) CVS ^{T6}	เช่น	
	khat ⁶	"ชัด"
	pat ⁶	"ปิด"
	mat ⁶	"มัด"

(2) CCVS ^{T6}	เช่น	
	phlat ⁶	"พลัด"
	plap ⁶	"ปรับ"
	khlap ⁶	"ตะคุบ"

๒.๑.๔ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ C(C)VVN^T

โครงสร้างของพยางค์แบบนี้ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC) ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระยาว (VV) มีพยัญชนะท้ายที่เป็นพยัญชนะนาสิกหรือพยัญชนะ กึ่งสระ (N) และจะต้องมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ T1, T2, T3, T4, T5, T6 หรือ T7 หน่วยใดหน่วยหนึ่ง

ตัวอย่าง

(1) CVVN ^{T1}	เช่น kha:n ¹ sa:n ¹	"ขาน" "สอน"
(2) CCVVN ^{T1}	เช่น khiwa:n ¹ phla:n ¹	"ขวาน" "ผลาญ"
(3) CVVN ^{T2}	เช่น ha:n ² wa:n ²	"हां" "หวาน"
(4) CCVVN ^{T2}	เช่น pla:w ² plian ²	"เปล้า" "เปลี่ยน"
(5) CVVN ^{T3}	เช่น ba:n ³ pi:n ³	"บ้าน" "บึ้ง"
(6) CCVVN ^{T3}	เช่น plian ³ klian ³	"เปลื้อง" "เก็ลื้อน"
(7) CVVN ^{T4}	เช่น pa:n ⁴ ba:n ⁴	"ปาน" "บาง"

- (8) CCVVN^{T4} เช่น
 pla:j⁴ "ปลาย"
 kwa:ŋ⁴ "กว้าง"
- (9) CVVN^{T5} เช่น
 la:ŋ⁵ "ลาง"
 na:n⁵ "นาน"
- (10) CCVVN^{T5} เช่น
 khla:n⁵ "หลาน"
 phla:j⁵ "พलय"
- (11) CVVN^{T6} เช่น
 ra:n⁶ "ร่าน"
 chw:ŋ⁶ "ช่อง"
- (12) CCVVN⁶ เช่น
 phrw:ŋ⁶ "พรวง"
 phla:n⁶ "พล่าน" (= เตือก)
- (13) CVVN⁷ เช่น
 la:n⁷ "ล่าน"
 kha:ŋ⁷ "ค่าง"
- (14) CCVVN⁷ เช่น
 khlo:ŋ⁷ "คล้อง"
 kllo:j⁷ "คล้อย"



๒.๑.๔ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ $C(C)VVS^1$

พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบนี้ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC) ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระยาว (VV) มีพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะกัก (S) และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ T2 หรือ T6 หน่วยใดหน่วยหนึ่ง

ตัวอย่าง

- (1) $CVVS^{T2}$
- | | | |
|------|--------------------|-------|
| เช่น | | |
| | kha:t ² | "ขาด" |
| | pi:k ² | "ปีก" |
- (2) $CCVVS^{T2}$
- | | | |
|------|---------------------|--------|
| เช่น | | |
| | kla:p ² | "กวาน" |
| | khwa:k ² | "ชวาก" |
- (3) $CVVS^{T6}$
- | | | |
|------|--------------------|-------|
| เช่น | | |
| | kha:t ⁶ | "คาด" |
| | tha:k ⁶ | "தாக" |
- (4) $CCVVS^{T6}$
- | | | |
|--|---------------------|---------|
| | phla:t ⁶ | "พระ" |
| | khla:p ⁶ | "คราบ" |
| | ml+ak ⁶ | "เมือก" |

ข. โครงสร้างของพยางค์ในภาษาไทยไทยบุรี๑. การปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยไทยบุรีเป็นโครงสร้าง

ของพยางค์แบบต่าง ๆ

ถ้ากำหนดให้

T1 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ สูง-ขึ้น-ตก และสูง-ขึ้น

- T2 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ สูง-เสีอนลง
 T3 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ กลาง-ขึ้น ตก และกลาง-ขึ้น
 T4 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ต่ำ-ระดับ (ขึ้นตอนท้าย)
 T5 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ กลาง-เสีอนลง
 T6 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ต่ำ-เสีอนลง และต่ำ-ตก

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยโทรบุรี จะปรากฏในโครงสร้างของพยางค์
 แบบต่าง ๆ ดังในตารางต่อไปนี้

ตาราง ๒๓ แสดงการปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยโทรบุรีในโครงสร้างของ
 พยางค์แบบต่าง ๆ

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ แบบ โครงสร้าง ของพยางค์	T1	T2	T3	T4	T5	T6
1. C(C)VV ^T	+	+	+	+	+	+
2. C(C)VN ^T	+	+	+	+	+	+
3. C(C)VS ^T	+		+			+
4. C(C)VVN ^T	+	+	+	+	+	+
5. C(C)VVS ^T		+		+		

+ = หน่วยเสียงที่ปรากฏ ช่องว่าง = หน่วยเสียงที่ไม่ปรากฏ

๒. การแจกแจงของวรรณยุกต์ในพยางค์ที่มีโครงสร้างแบบต่าง ๆ

โครงสร้างของคำพยางค์เดี่ยวแต่ละแบบในภาษาไทยโทรบุรีอาจแบ่งออกไปเป็นพยางค์
 ลักษณะต่าง ๆ ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการปรากฏกับวรรณยุกต์ และประเภทของพยัญชนะ
 ต้น ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) กับพยัญชนะประสมหรือควบคู่ (CC)

๒.๑ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ $C(C)VV^T$

พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบนี้ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้น ซึ่งอาจเป็น พยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC) ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระยาว (VV) และจะต้องมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ T1, T2, T3, T4, T5 หรือ T6 หน่วยใดหน่วยหนึ่ง

ตัวอย่าง

- | | | |
|------------------------|----------------------------|----------------------------|
| (1) CVV ^{T1} | เช่น
kha: 1
si: 1 | "ชา"
"สี" |
| (2) CCVV ^{T1} | เช่น
khwa: 1
phrɛ: 1 | "ขวา"
"ผล" |
| (3) CVV ^{T2} | เช่น
kha: 2
ha: 2 | "ข้า"
"ห้า" |
| (4) CCVV ^{T2} | เช่น
khrua 2
phrɔ: 2 | "เร็ว", "รวดเร็ว"
"ปรี" |
| (5) CVV ^{T3} | เช่น
pi: 4
ta: 4 | "ปี"
"ตา" |
| (6) CCVV ^{T3} | เช่น
pri: 4
pra: 4 | "ปรี"
"ปลา" |

- (7) CVV^{T4} เช่น
 pa:⁴ "ป้า"
 ba:⁴ "บ้า"
- (8) CCVV^{T4} เช่น
 kra:⁴ "กล้า"
 prua:⁴ "ตื่น"
- (9) CVV^{T5} เช่น
 kha:⁵ "คา"
 mǎ:⁵ "มือ"
- (10) CCVV^{T5} เช่น
 phru:⁵ "พู่"
 phlia:⁵ "เพ็ชร์"
- (11) CVV^{T6} เช่น
 kha:⁶ "คำ"
 ro:⁶ "รู้"
- (12) CCVV^{T6} เช่น
 phra:⁶ "พระ"
 khwa:⁶ "ควา"

๒.๒ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ C(C)VN^T

พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบนี้ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้น ซึ่งอาจเป็น พยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC) ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระสั้น (V) มี พยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะนาสิก หรือพยัญชนะกึ่งสระ (N) และจะต้องมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ T1, T2, T3, T4, T5 หรือ T6 หน่วยใดหน่วยหนึ่ง

พยางค์

- (1) CVN^{T1}
- | | |
|-------------------|--------|
| เช่น | |
| khan ¹ | "ขัน" |
| lag ¹ | "หลัง" |
- (2) CCVN^{T1}
- | | |
|--------------------|--------|
| เช่น | |
| khraŋ ¹ | "ข้าง" |
| phruŋ ¹ | "ผลุง" |
- (3) CVNT²
- | | |
|-------------------|---------|
| เช่น | |
| khan ² | "ขัน" |
| man ² | "หมั่น" |
- (4) CCVN^{T2}
- | | |
|--------------------|--|
| เช่น | |
| khwan ² | "ขัน" |
| khruŋ ² | "ยุ่งเกี่ยว, กวนใจ , ทำให้รู้สึกรำคาญใจ" |
- (5) CVN^{T3}
- | | |
|------------------|--------|
| เช่น | |
| pan ³ | "ปิ่น" |
| cam ³ | "จำ" |
- (6) CCVN^{T3}
- | | |
|-------------------|---------|
| เช่น | |
| kran ³ | "กลั่น" |
| krin ³ | "กลั่น" |
- (7) CVN^{T4}
- | | |
|------------------|--------|
| เช่น | |
| pan ⁴ | "ปิ่น" |
| taŋ ⁴ | "ตั้ง" |

(8) CCVN ^{T4}	เช่น	
	kran ⁴	"ถ่ม"
	prin ⁴	"ปิ่น"
(9) CVN ^{T5}	เช่น	
	kham ⁵	"คำ"
	lay ⁵	"ลัง"
(10) CCVN ^{T5}	เช่น	
	khran ⁵	"ครั้น" (มาก)
	khwan ⁵	"คว้น"
(11) CVN ^{T6}	เช่น	
	khan ⁶	"คัน"
	chan ⁶	"ชัน"
(12) CCVN ^{T6}	เช่น	
	khray ⁶	"ครึ่ง"
	phray ⁶	"พลึง"

๒.๓ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ C(C)VS^T

พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบนี้ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC) ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระสั้น (V) มีพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะกัก (S) และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ T1, T3, และ T6 หน่วยใดหน่วยหนึ่ง

ตัวอย่าง

(1) CVS ^{T1}	เช่น	
	khat ¹	"ขีด"
	hit ¹	"หิต"
(2) CCVS ^{T1}	เช่น	
	khwit ¹	"ขวิด"
	phrat ¹	"ผลัด"
(3) CVS ^{T3}	เช่น	
	pat ³	"ปัต"
	tap ³	"ตัพ"
(4) CCVS ^{T3}	เช่น	
	prit ³	"ปริด"
	kwak ³	"กวัก"
(5) CVS ^{T6}	เช่น	
	khat ⁶	"คัท"
	met ⁶	"มิท"
(6) CVS ^{T6}	เช่น	
	phrat ⁶	"ฟัด"
	khwak ⁶	"ฟัก"

๒.๔ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ C(C)VVN^T

พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบนี้ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC) ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระยาว (VV) มีพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะนาสิก หรือพยัญชนะกึ่งสระ (N) และจะต้องมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ T1, T2, T3, T4, T5 หรือ T6 หน่วยใดหน่วยหนึ่ง

ตัวอย่าง

- (1) CVVN^{T1}
- | | |
|-------------------|-------|
| เช่น | |
| hi:n ¹ | "ดิน" |
| sa:n ¹ | "सान" |
- (2) CCVVN^{T1}
- | | |
|---------------------|-------------|
| เช่น | |
| khwa:n ¹ | "ขวาน" |
| khwi:ŋ ¹ | "ผิง" (-ไฟ) |
- (3) CVVN^{T2}
- | | |
|--------------------|--------|
| เช่น | |
| kha:j ² | "ไช้" |
| ha:m ² | "ห้าม" |
- (4) CCVVN^{T2}
- | | |
|---------------------|--|
| เช่น | |
| khwa:j ² | "ฝ้าย" |
| phre:ŋ ² | "หม้อดินขนาดใหญ่" (มักใช้ไถ่น้ำ
และข้าวสาร) |
- (5) CVVN^{T3}
- | | |
|-------------------|-------|
| เช่น | |
| pa:n ³ | "ไปน" |
| ti:ŋ ³ | "ตีน" |
- (6) CCVVN^{T3}
- | | |
|--------------------|--------|
| เช่น | |
| pra:j ³ | "ปลาย" |
| pri:ŋ ³ | "ปลิง" |
- (7) CVVN^{T4}
- | | |
|-------------------|--------|
| เช่น | |
| pa:n ⁴ | "บ้าน" |
| ka:m ⁴ | "ก้าม" |

(8) CCVVN ^{T4}	เช่น	
	krɛ:ŋ ⁴	"แก้ง"
	prɔ:ŋ ⁴	"ปล้อง"
(9) CVVN ^{T5}	เช่น	
	na:n ⁵	"นาน"
	thɔ:ŋ ⁵	"ทอง"
(10) CCVVN ^{T5}	เช่น	
	phra:j ⁵	"พราย"
	khra:n ⁵	"หลาน"
(11) CVVN ^{T6}	เช่น	
	kha:n ⁶	"ค้ำ"
	rɔ:ŋ ⁶	"ร็อง"
(12) CCVVN ^{T6}	เช่น	
	phrɔ:m ⁶	"พร้อม"
	khra:j ⁶	"คล้าย"

ศูนย์วิทยทรัพยากร

๒.๕ พยางค์ที่ไปโครงสร้างแบบ C(C)VVS^T

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พยางค์ที่ไปโครงสร้างแบบนี้ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC) ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระยาว (VV) มีพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะกัก (S) และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /T2/ และ /T4/ หน่วยใดหน่วยหนึ่ง

ตัวอย่าง

(1) CVVS ^{T2}	เช่น	
	khɪ:t ²	"ช็อค"
	sɔ:p ²	"สวน"
(2) CCVVS ^{T2}	เช่น	
	khra:t ²	"ฉลาด"
	khwa:k ²	"ขวาก"
(3) CVVS ^{T4}	เช่น	
	pa:t ⁴	"ปาด"
	ki:t ⁴	"ก๊อ"
(4) CCVVS ^{T4}	เช่น	
	kwa:t ⁴	"กวาด"
	prɛ:k ⁴	"แปลก"

ค. โครงสร้างของพยางค์ในภาษาไทยประลิส๑. การปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยประลิสเป็นโครงสร้างของพยางค์แบบต่าง ๆ

ถ้ากำหนดให้

T1 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ สูง-ระดับ (ตกตอนท้าย)

และสูง-ระดับ

T2 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ สูง-เลื่อนลง และสูง-ตก

T3 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ กลาง-ขึ้น-ตก และกลาง-ขึ้น

T4 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ กลาง-ระดับ

T5 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ กลาง-เลื่อนลง

T6 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ต่ำ-ระดับ

T7 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ต่ำ-เลื่อนลง และต่ำ-ตก

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยประโลม จะปรากฏในโครงสร้างของพยางค์
แบบต่าง ๆ ดังในตารางต่อไปนี้

ตาราง ๒๔ แสดงการปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยประโลมในโครงสร้างของ
พยางค์แบบต่าง ๆ

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ แบบ โครงสร้าง ของพยางค์	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7
1. C(C)VV ^T	+	+	+	+	+	+	+
2. C(C)VN ^T	+	+	+	+	+	+	+
3. C(C)VS ^T	+		+				+
4. C(C)VVN ^T	+	+	+	+	+	+	+
5. C(C)VVS ^T		+		+		+	

+ = หน่วยเสียงที่ปรากฏ ช่องว่าง = หน่วยเสียงที่ไม่ปรากฏ

๒. การแจกแจงของวรรณยุกต์ในพยางค์ที่มีโครงสร้างแบบต่าง ๆ

โครงสร้างของคำพยางค์เดี่ยวแต่ละแบบในภาษาไทยประโลมอาจแบ่งออกไปเป็น
พยางค์ลักษณะต่าง ๆ ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการปรากฏกับวรรณยุกต์ และประเภท
ของพยัญชนะต้น ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภทคือ พยัญชนะต้นเดี่ยว (C) กับพยัญชนะประสมหรือ
ทวิภาคี (CC)

๒.๑ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ C(C)VV^T

พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบนี้ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้น ซึ่งอาจเป็นพยัญชนะ
ต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC) ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระยาว (VV) และจะต้องมี
หน่วยเสียงวรรณยุกต์ T1, T2, T3, T4, T5, T6 หรือ T7 หน่วยใดหน่วยหนึ่ง

ตัวอย่าง

- (1) CVV^{T1}
- เช่น
kha: ¹ "ขา"
mu: ¹ "หมู"
- (2) CCVV^{T2}
- เช่น
khwa: ¹ "ขวา"
phra: ¹ "ปรา" (ที่ว่างของเทปอเตาไฟ)
- (3) CVV^{T2}
- เช่น
kha: ² "ข้า"
ha: ² "ห้า"
- (4) CCVV^{T2}
- เช่น
khluɑ: ² "เร็ว", "ยุ่งเหี่ยว"
phlɔ: ² "โบ้, กลวง"
- (5) CVV^{T3}
- เช่น
ti: ³ "ตี"
pa: ³ "ป่า"
- (6) CCVV^{T3}
- เช่น
pli: ³ "ป्ली"
pla: ³ "ปลา"
- (7) CVV^{T4}
- เช่น
pa: ⁴ "ป้า"
ci: ⁴ "สี่"
- (8) CCVV^{T4}
- เช่น
kla: ⁴ "กล้า"
krɔ: ⁴ "ทะกร้อ"

- (9) CVV^{T4} เช่น
 kha: 5 "ทา"
 hi: 5 "หะพี"
- (10) CCVV^{T5} เช่น
 phli: 5 "ทางสาธารณะ"
 khli: 5 "คลอเคลีย"
- (11) CVV^{T6} เช่น
 kha: 6 "คำ"
 the: 6 "ที"
- (12) CCVV^{T6} เช่น
 khle: 6 "ทสี่"
 khrɛ: 6 "ทเว"
- (13) CVV^{T7} เช่น
 kha: 7 "คำ"
 chi: 7 "ชี้"
- (14) CCVV^{T7} เช่น
 phra: 7 "พริ้ว"
 khla: 7 "คล้า"

๒.๒ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ C(C)VN^T

พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบนี้ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้น ซึ่งอาจเป็นพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC) ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระต้น (V) มีพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะนาสิก หรือพยัญชนะกึ่งสระ (N) และจะต้องมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ T1, T2, T3, T4, T5, T6 หรือ T7 หน่วยใดหน่วยหนึ่ง

ตัวอย่าง

- (1) CVN^{T1} เช่น
 han¹ "หัน"
 khan¹ "หัน"
- (2) CCVN^{T1} เช่น
 khlay¹ "ขลึง"
 phlug¹ "ผลุง"
- (3) CVN^{T2} เช่น
 khan² "ขัน"
 man² "หมั่น"
- (4) CCVN^{T2} เช่น
 khloy² "ทลง ๆ สิม ๆ"
 khwan² "ขวัน"
- (5) CVN^{T3} เช่น
 pan³ "ป็น"
 din³ "ดิน"
- (6) CCVN^{T3} เช่น
 klan³ "กสัน"
 plan³ "ปลัง" (ชื่อผัก)
- (7) CVN^{T4} เช่น
 kan⁴ "กั้น"
 pan⁴ "ปั้น"
- (8) CCVN^{T4} เช่น
 klan⁴ "กสัน"
 plin⁴ "ปลัน"

(9) CVN ^{T5}	เช่น	
	khom ⁵	"คม"
	nam ⁵	"น้ำ"
(10) CCVN ^{T5}	เช่น	
	khlam ⁵	"คลำ"
	khwan ⁵	"คว้น"
(11) CVN ^{T6}	เช่น	
	nay ⁶	"นั่ง"
	ney ⁶	"นั่ง"
(12) CCVN ^{T6}	เช่น	
	khlay ⁶	"คลัง"
	phlay ⁶	"พ่วง"
(13) CVN ^{T7}	เช่น	
	khan ⁷	"คั้น"
	niv ⁷	"นิ้ว"
(14) CCVN ^{T7}	เช่น	
	phlay ⁷	"พลัง"
	phrim ⁷	"ปริ่ม, เต็มเปี่ยม"

๒.๓ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ C(C)VS^T

พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบนี้ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC) ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระสั้น (V) มีพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะกน (S) และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ T1, T3, หรือ T7 หน่วยใดหน่วยหนึ่ง

ตัวอย่าง

(1) CVST ¹	เช่น	
	mat ¹	"มัด"
	khap ¹	"ขับ"
(2) CCVST ¹	เช่น	
	kwat ¹	"ผิด"
	phlat ¹	"ผลิต"
(3) CVST ³	เช่น	
	pat ³	"ปัก"
	tit ³	"ตึก"
(4) CCVST ³	เช่น	
	prap ³	"แปร"
	klap ³	"กลับ"
(5) CVST ⁷	เช่น	
	khat ⁷	"กัด", "ดับ"
	chit ⁷	"ชิต"
(6) CCVST ⁷	เช่น	
	phlat ⁷	"ผลิต"
	khlot ⁷	"ทะ"

๒.๔ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ C(C)VNT^T

พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบนี้ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC) ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระยาว (VV) มีพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะนาสิก หรือพยัญชนะ ึ่งสระ (N) และจะต้องมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ T1, T2, T3, T4, T5, T6 หรือ T7 หน่วยใดหน่วยหนึ่ง

ตัวอย่าง

- (1) CVVN^{T1} เช่น
 kha:n¹ "ขาน"
 ha:m¹ "ทาม"
- (2) CCVVN^{T1} เช่น
 khwa:n¹ "ขวาน"
 phlɛ:ŋ¹ "ผลง"
- (3) CVVN^{T2} เช่น
 kha:j² "ไข"
 ha:m² "ท้าม"
- (4) CCVVN^{T2} เช่น
 phla:j² "ปากออกในลักษณะเฉียง ๆ"
 khwa:j² "ไผ่"
- (5) CVVN^{T3} เช่น
 ta:m³ "ตาม"
 pa:n³ "บ้าน"
- (6) CCVVN^{T3} เช่น
 plɛ:ŋ³ "เปลง"
 kla:j³ "กลาย"
- (7) CVVN^{T4} เช่น
 pa:n⁴ "บ้าน"
 kɔ:n⁴ "ก้อน"

- (8) CCVVN^{T4}
 - เช่น
 - kle:g⁴ "แก้ง"
 - plw:g⁴ "ปล้อง"
- (9) CVVN^{T5}
 - เช่น
 - na:n⁵ "นาน"
 - li:g⁵ "สิง"
- (10) CCVVN^{T5}
 - เช่น
 - khla:n⁵ "คลาน"
 - phlw:g⁵ "พยอง"
- (11) CVVN^{T6}
 - เช่น
 - ja:g⁶ "เทิน"
 - pha:n⁶ "กระจิดกระจาย, ฟาน"
- (12) CCVVN^{T6}
 - เช่น
 - khwa:g⁶ "ขว้าง"
 - khlw:g⁶ "คล่อง"
- (13) CVVN^{T7}
 - เช่น
 - kha:n⁷ "ค้ำน"
 - xe:w⁷ "แรว"
- (14) CCVVN^{T7}
 - เช่น
 - khlw:g⁷ "คล่อง"
 - phrw:m⁷ "พร้อม"

ศูนย์วิทยศาสตร์พยาบาล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒.๔ พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบ C(C)VVS^T

พยางค์ที่มีโครงสร้างแบบนี้ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว (C) หรือพยัญชนะประสม (CC) ก็ได้ ตามด้วยหน่วยเสียงสระยาว (VV) มีพยัญชนะท้ายเป็น พยัญชนะเสียงกัก (S) และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ T2, T4, หรือ T6 หน่วยใดหน่วยหนึ่ง

ตัวอย่าง

- (1) CVVS^{T2}
 - เช่น
 - kha:t² "ขาด"
 - chi:k² "ฉีก"
- (2) CCVVS^{T2}
 - เช่น
 - khla:t² "ขลาด"
 - khwɛ:p² "แฝด"
- (3) CVVS^{T4}
 - เช่น
 - pa:t⁴ "ป่าด"
 - ki:t⁴ "กีด"
- (4) CCVVS^{T4}
 - เช่น
 - kra:p⁴ "กราบ"
 - plɛ:k⁴ "แปลก"
- (5) CVVS^{T6}
 - เช่น
 - kha:t⁶ "คาด"
 - se:k⁶ "ศึก"
- (6) CCVVS^{T6}
 - เช่น
 - khra:p⁶ "คราบ"
 - phla:t⁶ "พลาด"

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒. การแจกแจงของพยัญชนะและวรรณยุกต์ในพยางค์ที่มีโครงสร้างแบบต่าง ๆ

เมื่อพิจารณาข้อมูลให้ละเอียดขึ้นไปอีก จะพบว่าพยัญชนะต้นในภาษาถิ่นที่วิจัยแต่ละถิ่นจะแบ่งได้เป็น ๒ กลุ่ม เนื่องจากแต่ละกลุ่มจะเกิดกับหน่วยเสียงวรรณยุกต์คนละพวกดังนี้

ก. ภาษาไทยกสันทัน

ในภาษาไทยกสันทันพยัญชนะต้นทั้งที่เป็นพยัญชนะ เตี่ยวและพยัญชนะประสมรวมทั้งสิ้น ๓๕ เสียง พยัญชนะเหล่านี้อาจจะแบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่ม เนื่องจากแต่ละกลุ่มจะเกิดกับวรรณยุกต์บางหน่วยแตกต่างกันคือ

ก. กลุ่มที่ ๑ (C_1) ซึ่งประกอบด้วยพยัญชนะต้น ๑๔ เสียง ได้แก่ k, c, d, t, b, p, ʔ, ʔ̃, ʔj, pl, bl, tr, kl, kw พยัญชนะต้นดังกล่าวนี้จะเกิดกับวรรณยุกต์ ๔ หน่วยคือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๒, ๓, ๔ และ ๖ ตัวอย่างเช่น

da: ²	"ต่ำ"
kwa: ²	"กว่า"
ban ²	"บัน"
plw:j ²	"ปล่อย"
ca:k ²	"จาก"
kla:k ²	"กลาก"
ba: ³	"บ้า"
kla: ³	"กล้า"
da:n ³	"ต้าน"
kwa:ŋ ³	"กว้าง"

ka: ⁴	"กา"
tra: ⁴	"ตรา"
cam ⁴	"จำ"
kla:y ⁴	"กลาง"
dip ⁶	"ดิบ"
plak ⁶	"ปลัก"

ข. กลุ่มที่ ๒ (C₂) ซึ่งประกอบด้วยพยัญชนะต้น ๒๑ เสียงได้แก่ .ph, th, dh, kh, g, ch, f, s, h, m, n, ñ, y, l, r, w, j, phl, khl, khw, ml พยัญชนะต้นดังกล่าวนี้จะเกิดกับวรรณยุกต์ ๖ หน่วยคือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๖, และ ๗

ตัวอย่างเช่น

phi: ¹	"ผี"
khwa: ¹	"ขวา"
khan ¹	"ขัน"
knlan ¹	"ขลัง"
pha: ²	"ผ้า"
thi:n ²	"ถ่าน"
sa:p ²	"สาบ"
khwa:t ²	"ขวาต"
pha: ³	"ฝ้า"
kha:w ³	"ข้าว"

kha:j ⁵	"คาย"
fa:ŋ ⁵	"ฟาง"
phle:ŋ ⁵	"เพลง"
pho: ⁶	"พ่อ"
f+k ⁶	"ฝึก"
khluk ⁶	"ทลูก"
ml:n ⁶	"ฝน"
phɛ: ⁷	"แท้"
na:m ⁷	"น้ำ"
phlan ⁷	"ปลั่ง"

สำหรับพยัญชนะท้ายซึ่งมีอยู่ทั้งหมด ๔ เสียง ก็อาจจะแบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่ม เนื่องจากแต่ละกลุ่มจะ เกิดกับวรรณยุกต์จำนวนไม่เท่ากันคือ

ก. กลุ่มที่ ๑ (N) ประกอบด้วยพยัญชนะท้าย ๔ เสียงคือ -m, -n, -ŋ, -j, -w

พยัญชนะท้ายเหล่านี้จะเกิดกับวรรณยุกต์ ๔ หน่วย คือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๑, ๒, ๓, ๔, และ ๗

ตัวอย่างเช่น

khan ¹	"ขัน"
da:n ²	"ค่าน"
kwa:ŋ ³	"กว้าง"
din ⁴	"ดิน"
ja:j ⁷	"ยาย"

ข. กลุ่มที่ ๒ (S) ประกอบด้วยพยัญชนะท้าย ๔ เสียง คือ -p, -t, -k, -ʔ เพื่อความสะดวกจะใช้ S (Stop) แทนพยัญชนะท้ายเหล่านี้

พยัญชนะท้ายเหล่านี้จะเกิดกับหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ๒ และ ๖ เท่านั้น

ตัวอย่างเช่น

ka:p ²	"กาบ"
ha:t ²	"หาด"
go:ʔ ⁶	"ขู"
kha:t ⁶	"คาด"
f+k ⁶	"ฝึก"
khat ⁶	"ชด"
pak ⁶	"ปัก"

ด้วยเหตุที่เราสามารถแบ่งพยัญชนะออกเป็นกลุ่มย่อยได้ ๒ กลุ่มดังกล่าวนั้นแล้ว เราจึงอาจแสดงความสัมพันธ์ของพยัญชนะต้นและกลุ่มกับวรรณยุกต์ในโครงสร้างของพยางค์แบบต่าง ๆ ดังนี้

- ๑ก. $C_1(C)VV^{2-4}$
- ๑ข. $C_2(C)VV^{1-3, 5-7}$
- ๒ก. $C_1(C)V(V)N^{2-4}$
- ๒ข. $C_2(C)V(V)N^{1-3, 5-7}$
- ๓ก. $C_1(C)VVS^2$
- ๓ข. $C_2(C)VVS^{2,5}$
- ๔ก. $C_1(C)VS^5$
- ๔ข. $C_2(C)VS^5$

เพื่อให้เห็นโครงสร้างของพยางค์พร้อมทั้งตัวอย่างได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จะได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียงพยัญชนะต้นกับหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ด้วยตาราง โดยจะแบ่งเป็น ๒ แบบคือ แบบที่เขียนด้วยสัญลักษณ์สากล และแบบที่เขียนด้วยอักษรวิธ:ไทย ดังต่อไปนี้

ตาราง ๒๔ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพยัญชนะต้นกับวรรณยุกต์ และโครงสร้างของพยางค์

ในภาษาไทยกตินั้น

กลุ่มที่ ๑
(C₁)

ลำดับ	พยัญชนะ	/1/	/2/	/3/	/4/	/5/	/6/	/7/
1	k		ka:p	ka:n	ka:		kap	
2	c		ca:k	ca:ŋ	cam		cat	
3	d		da:	da:n	din		dip	
4	t		ta:k	ta:j	ti:		tit	
5	b		ban	ba:	baj		bit	
6	p		pa:	pa:	pen		pat	
7	ʔ		ʔa:p	ʔa:ŋ	ʔen		ʔap	
8	ʔ̃		ʔ̃:k		ʔ̃:ŋ			
9	ʔj		ʔja:k	ʔja:ŋ	ʔjen		ʔjip	
10	pl		plɔ̃:j	plɔ̃:ŋ	plɛ:		plak	
11	bl			bla:w	bla:		blat	
12	tr		tra:k	trɛ:n	tra:		trip	
13	kl		kla:k	kla:	kla:ŋ		klat	
14	kw		kwa:	kwa:ŋ	kwa:ŋ		kwak	
				C ₁ (C)VV ²⁻⁴				
				C ₁ (C)V(V)N ²⁻⁴				
				C ₁ (C)VVS ²				
							C ₁ (C)VS ⁶	

กลุ่มที่ ๒
(C₂)

ลำดับ	พยัญชนะ	/1/	/2/	/3/	/4/	/5/	/6/	/7/
15	ph	phi:	pha:	pha:		pha:	phɔ:	phɛ:
16	th	thi̯	tha:t	tha:		tha:	tha:	tha:
17	dh					dhɛ:ŋ	dhuk	
18	kh	khan	kha:	kha:		khan	kha:	kha:
19	g					gɔm	gɛ:ʔ	gum
20	ch	cha:j	cha:p	chɔ:		cha:n	ch̥a	chi:
21	f	fi:	fa:t	fa:		fa:ŋ	f̥ik	fa:
22	s	si:	sa:p	sɔ:j		saŋ	sip	sam
23	h	han	ha:t	ha:		haŋ	hit	
24	m	mi:	mi:	mɔ:		ma:	mɛ:	ma:
25	n	ni:	nuat	na:		na:n	nap	na:m
26	ñ	ña:m	ña:p	ña:		ña:	ña:ŋ	
27	ŋ	ŋɔ:n	nɔ:k	ŋɔŋ		ŋa:	ŋi:p	ŋiw
28	l	lɔ:n	la:p	la:		la:n	li:p	la:n
29	r	raŋ	ri:	ri:		ra:ŋ	run	rin
30	w	wi:	wa:t	wa:		wa:	wit	wun
31	j	jan	jɔ:k			ja:ŋ	ja:	ja:j
32	phl	phla:n	phl̥i̯	phle:ŋ		phle:ŋ	phluŋ	phlaŋ
33	kh̥l	khlaŋ	khla:t	kh̥lɔŋ		khlaŋ	kh̥luk	kh̥lɔ:ŋ
34	khw	khwa:	khwa:k			khwa:j	khwit	khwa:
35	ml	mlɛ:ŋ	mlɛ:t			ml̥i̯aŋ	ml̥i̯n	mla:
			C ₂ (C)VV ^{1-3, 5-7}					
			C ₂ (C)V(V)N ^{1-3, 5-7}					
				C ₂ (C)VVS ^{2,5}				
							C ₂ (C)VS ⁶	

ตาราง ๒๖ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพยัญชนะต้นกับวรรณยุกต์ และโครงสร้างของพยางค์

ในภาษาไทยกanton โดยเขียนตามอักษรวิไทย

กลุ่มที่ ๑
(C₁)

ลำดับ	พยัญชนะ	/๑/	/๒/	/๓/	/๔/	/๕/	/๖/	/๗/
๑	ก		กาน	ก้าน	กา		กับ	
๒	จ		จาก	จ้าง	จา		จก	
๓	ค		คำ	ค้าน	คิน		คิบ	
๔	ท		ตาก	ใต้	ติ		ติก	
๕	บ		บั้น	บ้ำ	ไบ		บิก	
๖	ป		ป้า	ป้ำ	ป็น		ปัด	
๗	อ		อาบ	อ้าง	เอ็น		อับ	
๘	อิ*		อิอก ^๑		อิอ ^๒			
๙	อย		อยาก	อย่าง ^๓	เอย ^๔		อยิบ ^๕	
๑๐	ปล		ปล่อย	ปล้อง	แปล		ปลัก	
๑๑	บล			บล้าว ^๖	บล้า ^๗		บลัด ^๘	
๑๒	ตร		ตรา ^๙	แตร ^{๑๐}	ตรา		ทริบ ^{๑๑}	
๑๓	กล		กลาก	กล้า	กลาง		กลัด	
๑๔	กว		กว่า	กว้าง	กวาง		กวัก	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมายเหตุ ตัวเลขที่ปรากฏหลังคำบางคำในตารางนี้ แสดงว่าคำนั้นเป็นคำที่ใช้ในภาษาถิ่น
ความหมายของคำเหล่านี้จะแสดงไว้หลังตาราง

*อิ แทน /อี/

กลุ่มที่ ๒
(C₂)

ลำดับ	พยัญชนะ	/๑/	/๒/	/๓/	/๔/	/๕/	/๖/	/๗/
๑๔	ผ,พ	ผี	ผ่า	ผ้า		พา	พ้อ	แพ้
๑๖	ถ,ท	ถึง	ถาด	ถ้า		ทา	ท่า	ท้า
๑๗	ตุ*	-	-	-		โตง ^{๑๒}	ตุ๊ก ^{๑๓}	-
๑๘	ช,ค	ชิน	ช่า	ช้ำ		ชาน	คำ	ค้ำ
๑๙	ฉ	-	-	-		ฉม ^{๑๔}	โฉะ ^{๑๕}	ฉุ่ม ^{๑๖}
๒๐	ฉ,ช	ฉาย	ฉาบ	ฉ้อ		ชาน	เชื้อ	ชี้
๒๑	ฝ,ฟ	ผี	ฝาด	ฝ้า		ฟ่าง	ฝัก	ฟ้า
๒๒	ฝ,ช	สี	ส่าบ	สร้อย		ซึ่ง	สอบ	ซ้า
๒๓	ท,ธ	ทิน	ทาด	ท้ำ		ตั้ง ^{๑๗}	ทิด	-
๒๔	ทม,ม	ทมี่	ทมี่ ^{๑๘}	ทม้อ		มา	แม่	ม้า
๒๕	ทน,น	ทณี	ทนวด	ทหน้า		นาน	นับ	น้ำ
๒๖	ทญ,ญ	ทญาม ^{๑๙}	ทญาบ ^{๒๐}	ทญ้ำ		ญา ^{๒๑}	ญ่าง ^{๒๒}	-
๒๗	ทง,ง	ทงอน	ทงอก	ทง้อย ^{๒๓}		งา	งับ	งิ้ว
๒๘	ทล,ล	ทลอน	ทลอบ	ทล้า		ลาน	ตีบ	ล้าน
๒๙	ทร,ร	ทริง ^{๒๔}	ทรี	ทรี ^{๒๕}		วาง	วุ่น	วุ้น
๓๐	ทว,ว	ทวี	ทวาค ^{๒๖}	ทว้า		วา	วิต	วุ้น
๓๑	ทย,ย	ทยีน ^{๒๗}	ทยอก	-		ยาง	ย่า	ย้าย
๓๒	พล,พล	พลานู	พลึง ^{๒๘}	เพลิง ^{๒๙}		เพลง	พlung	พลึง
๓๓	ชล,คล	ชดั่ง	ชลาด	ชด้อง ^{๓๐}		คลัง	คลุก	คล้อง
๓๔	ชว,คว	ชวา	ชวาก	-		ควาย	ชวิต	คว้า
๓๕	ทมล,มล	ทมูลง ^{๓๑}	ทมูลด ^{๓๒}	-		เมูลอง ^{๓๓}	มูลัน ^{๓๔}	มูล้า ^{๓๕}

* ตุ แทน /dh/

อธิบายคำ

๑	อ็อก	โวะ:k ²	- นกออก
๒	อ้อ	โวะ:⁴	- แมลงชนิดหนึ่ง คล้ายจิ้งหรีด แต่ตัวโตกว่า
๓	อย่าง	?ja:ŋ ³	- ย่าง เช่น ย่างปลา
๔	เอียน	?jen ⁴	- เย็น
๕	อียบ	?jip ⁵	- หีบ
๖	บล้าว	bla:w ³	- ร่วน เช่น ดิน <u>บล้าว</u> = ดินร่วน ทำให้ร่วน เช่น บล้าวดิน
๗	บล่า	bla:⁴	- ผสมพันธุ์
๘	บลัด	blat ⁶	- สะบัด เช่น บลัดมือ = สะบัดมือ
๙	ตราก	tra:k ²	- เลี้ยงดูให้ออกอยาก
๑๐	แตร้น	trɛ:n ³	- แสดงอาการไม่พอใจด้วยการกระพริบเพ่งเพ่งอ้อมๆกับที่
๑๑	ตริบ	trip ⁶	- ขลิบ, ตัด
๑๒	โดง	dhɔ:ŋ ⁵	- เครื่องมือช้อนกุ้งปลา
๑๓	ตุก	dhuk ⁶	- นกชนิดหนึ่ง คล้ายนกเค้าแมวชอบอาศัยในป่าช้า
๑๔	ตม	gom ⁵	- ตง เช่น ตงหม้อข้าว หมายถึงเอาหม้อข้าวที่เข็ด น้ำแล้วตั้งไฟเพื่อให้ระดู
๑๕	โฆะ	go:⁶	- ชู่
๑๖	จุ่ม	gum ⁷	- จุ่ม
๑๗	ฮัง	haŋ ⁵	- นกกะฮัง
๑๘	หมี่	mi:²	- แมลงหวี่
๑๙	หญาม	ŋi:a:m ¹	- ช่วงระยะเวลา, ฤดูกาล
๒๐	หญาบ	ŋi:a:p ²	- หยาบ
๒๑	ญา	ŋi:l ⁵	- อย่ำ
๒๒	ญา่าง	ŋi:l:ŋ ⁶	- เ็น
๒๓	หง้อง	ŋu:ŋ ²	- หงอยเหงา, ซึมเซา

๒๔	หรั่ง	raŋ ¹	- ดินร่วน, ก้อนกรวด
๒๔	หรี	ri: ³	- ไร่เข้าหา, เสียงร้องของลูกเป็ด
๒๖	หวาด	wa:t ²	- ตวาด, เขี่ยวนกเขา
๒๗	หยัน	jan ¹	- เยาะเยี้ย
๒๘	ผลิ่ง	phlɿŋ ²	- บวมขึ้น, พองขึ้น, เสียงดังเช่นนั้น
๒๘	เผลิ่ง	phle:ŋ ²	- หม้อน้ำดินเผาขนาดใหญ่
๓๐	ขลิ่ง	khɿŋ ³	- กวนใจ, ยุ่งมาก
๓๑	โหมลง	mlo:ŋ ¹	- สำโรง (ต้นไม้ชนิดหนึ่ง)
๓๒	แหลมต	mlɛ:t ²	- เต็มไปหมด เช่น (เมล็ดข้าว) งอกแหลมต = (เมล็ดข้าว) งอกเต็มไปหมด
๓๓	เมลิ่ง	mlɿŋ ⁵	- สิ้นเป็นมัน
๓๔	มุ่สิน	mlɿn ⁶	- สิ้น
๓๕	มุ่ล้า	mla: ⁷	- เหนื่อย, อ่อนล้า, เมื่อยล้า

ข. ภาษาไทยโบราณ

ในภาษาไทยโบราณมีพยัญชนะต้นทั้งที่เป็นพยัญชนะเดี่ยว และพยัญชนะประสมรวม ทั้งสิ้น ๓๔ เสียง พยัญชนะเหล่านี้อาจจะแบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่ม เนื่องจากแต่ละกลุ่มจะเกิดกับหน่วยเสียงวรรณยุกต์บางหน่วยแตกต่างกันคือ

ก. กลุ่มที่ ๑ (C₁) ซึ่งประกอบด้วยพยัญชนะต้น ๑๔ เสียง ได้แก่ k, c, d, t, b, p, ʔ, ʔ̃, ʔj, pr, br, tr, kr, kw พยัญชนะต้นดังกล่าวนี้จะเกิดกับวรรณยุกต์ ๒ หน่วยเท่านั้นคือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๓ และ ๔

ตัวอย่างเช่น

ka: ³	"กา"
do:n ³	"ดอน"
tak ³	"ดัก"
tri: ³	"ตริ"

kwa:ŋ ³	"กว้าง"
prap ³	"ปรับ"
ka:n ⁴	"ก้าน"
da:p ⁴	"ดาบ"
pan ⁴	"ปั้น"
pra:p ⁴	"ปราบ"
kwa:ŋ ⁴	"กว้าง"

ข. กลุ่มที่ ๒ (C₂) ซึ่งประกอบด้วยพยัญชนะต้น ๒๐ เสียง ได้แก่ ph, th, dh, kh, ɕ, ch, s, h, m, n, ɲ, ɳ, l, r, w, j, phr, khr, khw, mr พยัญชนะต้นดังกล่าวนี้จะเกิดกับวรรณยุกต์ ๔ หน่วยคือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๑, ๒, ๔, ๕ และ ๖

ตัวอย่างเช่น

si: ¹	"สี"
wa:n ¹	"หวาน"
kiwa:n ¹	"ขวาน"
hak ¹	"หัก"
pha: ²	"ผ้า"
tha:t ²	"ถาด"
khwa:k ²	"ขวา"
pha:t ⁴	"พาด"
kha: ⁴	"คำ"
phrɛ: ⁴	"แพร่"
khwa:m ⁴	"ความ = ตะกละ, กินข้าวเปลือก กับแก้มมากกว่าปกติ"
pha: ⁵	"พา"

mron ⁵	"คำรน"
phra:n ⁵	"พราน"
tha: ⁶	"ท่า"
cha:w ⁶	"เข้า"
kiwa: ⁶	"คว่า"
nap ⁶	"นับ"

สำหรับพยัญชนะท้ายซึ่งมีอยู่ทั้งหมด ๔ เสียง ก็อาจจะแบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่ม เนื่องจากแต่ละกลุ่มจะ เกิดกับวรรณยุกต์จำนวนไม่เท่ากันคือ

ก. กลุ่มที่ ๑ (N) ประกอบด้วยพยัญชนะท้าย ๔ เสียงคือ -m, -n, -ŋ, -j, -w เพื่อความสะดวกจะใช้ N (Nasal) แทนพยัญชนะท้ายเหล่านี้

พยัญชนะท้ายเหล่านี้จะ เกิดกับวรรณยุกต์ทุกหน่วยคือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕ และ ๖

ตัวอย่างเช่น

la:n ¹	"หลาน"
sw:ŋ ²	"สอง"
cam ³	"จำ"
ka:n ⁴	"กาน"
phra:j ⁵	"พราย"
cha:w ⁶	"เข้า"

ข. กลุ่มที่ ๒ (S) ประกอบด้วยพยัญชนะท้าย ๔ เสียงคือ -p, -t, -k, -? เพื่อความสะดวกจะใช้ S (stop) แทนพยัญชนะท้ายเหล่านี้

พยัญชนะท้ายเหล่านี้จะ เกิดกับวรรณยุกต์ ๔ หน่วยคือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๑, ๒, ๓, ๔, และ ๖

ตัวอย่างเช่น

khap ¹	"ขับ"
kha:p ²	"ตะขาบ"
tak ³	"ตัก"
tʰv:t ⁴	"ตยต"
phra:ʔ ⁴	"พระ"
nap ⁶	"นับ"

ด้วยเหตุที่เราสามารถแบ่งพยัญชนะออกเป็นกลุ่มย่อยได้ ๒ กลุ่ม ดังกล่าวมาแล้วเราจึงอาจแสดงความสัมพันธ์ของพยัญชนะต้นแต่ละกลุ่มกับวรรณยุกต์ในโครงสร้างของพยางค์แบบต่าง ๆ

ได้ดังนี้

- ๑ ก. $C_1(C)VV^{3-4}$
- ๑ ข. $C_2(C)VV^{1-2, 4-6}$
- ๒ ก. $C_1(C)V(V)N^{3-4}$
- ๒ ข. $C_2(C)V(V)N^{1-2, 4-6}$
- ๓ ก. $C_1(C)VS^3$
- ๓ ข. $C_2(C)VS^{1, 6}$
- ๔ ก. $C_1(C)VVS^4$
- ๔ ข. $C_2(C)VVS^{2, 4}$

เพื่อให้สังเกตเห็นโครงสร้างของพยางค์พร้อมทั้งตัวอย่างได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จะได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพยัญชนะต้นกับวรรณยุกต์ด้วยตาราง โดยจะแสดงเป็น ๒ แบบคือแบบที่เขียนด้วยสัญลักษณ์สากล และแบบที่เขียนด้วยอักษรวิธียไทย ดังต่อไปนี้:

ตาราง ๒๗ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพยัญชนะต้นกับวรรณยุกต์และโครงสร้างของพยางค์

ในภาษาไทยไทบุรี

กลุ่มที่ ๑
(C₁)

ลำดับ	พยัญชนะ	ว.๑	ว.๒	ว.๓	ว.๔	ว.๕	ว.๖
1	k			ka:	ka:n		
2	c			cam	ca:k		
3	d			dɔ:n	da:p		
4	t			tak	tɔ:t		
5	b			ba:n	ba:n		
6	p			pan	pan		
7	ʔ			ʔa:j	ʔa:ŋ		
8	ʔ̃			ʔ̃ɔ:	ʔ̃ɔ:k		
9	ʔj			ʔja:	ʔja:k		
10	pr			prap	pra:p		
11	br			brat			
12	tr			tri:	trɔ:k		
13	kr			kroŋ	kra:p		
14	kw			kwa:ŋ	kwa:ŋ		
				C ₁ (C)VV ³⁻⁴			
				C ₁ (C)V(V)N ³⁻⁴			
				C ₁ (C)VS ³			
					C ₁ (C)VVS ⁴		

กลุ่มที่ ๒
(C₂)

คำศัพท์	พยางค์	ว.๑	ว.๒	ว.๓	ว.๔	ว.๕	ว.๖
15	ph	pha:	pha:		pa:t	pha:	phɛ:
16	th	thɛ:w	tha:t		tha:	tha:	tha:
17	dh					dho:ŋ	dhuk
18	kh	khat	kha:		kha:	kha:	kha:
19	g					gom	ge:n
20	ch	cha:j	chi:t		cha:w	cha:	cha:w
21	s	si:	sɔ:ŋ		sɔ:n	sɔ:n	sɔ:n
22	h	hak	ha:		ho:	ha:	hə:ŋ
23	m	ma:	mɔ:		mɛ:	ma:	ma:
24	n	na:	na:		nɛ:	na:	nap
25	ñ	ña:	ña:			ña:	
26	ɣ	ɣɔ:n			ɣɔ:k	ɣa:m	ɣa:ŋ
27	l	lain	la:p		la:w	la:	la:n
28	r	ru:	riŋ		ri:t	ra:	rɔ:n
29	w	wa:n	wa:		wa:	wa:	wɛn
30	j	jo:n	jo:ŋ		ja:	jo:m	ja:j
31	phr	phra:	phriŋ		phrɛ:	phra:n	phrɔ:m
32	kh	khri:m	khrua		khra:p	khra:w	khɔ:p
33	khw	khwa:n	khwa:k		khwa:m	khwa:j	khwa:
34	mr	mraj	mra:p		mrə:	mron	
		C ₂ (C)VV ¹⁻²			C ₂ (C)VV ⁴⁻⁶		
		C ₂ (C)V(V)N ¹⁻²			C ₂ (C)V(V)N ⁴⁻⁶		
		C ₂ (C)VS ¹			C ₂ (C)VVS ⁴		
			C ₂ (C)VVS ²				C ₂ (C)VS ⁶

ตาราง ๒๘ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพยัญชนะต้นกับวรรณยุกต์ และโครงสร้างของพยางค์

ในภาษาไทยโบราณ โดยเขียนตามอักขรวิธีไทย

กลุ่มที่ ๑

ลำดับ	พยัญชนะ	ว.๑	ว.๒	ว.๓	ว.๔	ว.๕	ว.๖
๑	ก			กา	ก้าน		
๒	จ			จำ	จาก		
๓	ค			คณ	คาน		
๔	ต			ตัก	ตอก		
๕	บ			บาน	บ้าน		
๖	ป			ป็น	ป็น		
๗	อ			อาย	อ้าง		
๘	อิ			อิอิ ^๑	อิอิ ^๒		
๙	อย			อยา ^๓	อยาก		
๑๐	ปร			ปรับ	ปราบ		
๑๑	บร			บริต ^๔			
๑๒	ตร			ตริ	ตริก		
๑๓	กร			กรง	กราบ		
๑๔	กว			กวาง	กว้าง		

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลุ่มที่ ๒

ลำดับ	พยัญชนะ	ว.๒	ช.๒	ว.๓	ว.๔	ว.๕	ว.๖
๑๕	ผ,พ	ผ่า	ผ้า		พาด	พา	แพ
๑๖	ถ,ท	ถาว	ถาด		ท่า	ทา	ท่า
๑๗	ฑ					โตง ^๕	ตูก ^๖
๑๘	ช,ค	ชัต	ช้า		คำ	คา	ค้ำ
๑๙	ฌ					ฌม ^๗	ฌั้น ^๘
๒๐	ฉ,ช	ฉาย	ฉัด		เข้า	ชา	เข้า
๒๑	ฌ,ช	ฌี	ฌ่อง		ช้อน	ชอน	ช้อน
๒๒	ท,ธ	ทัก	ท้ำ		ไธ ^๙	ธา	เอ็ง ^{๑๐}
๒๓	ทม,ม	ทมา	ทม้อ		แม่	มา	ม้า
๒๔	ทน,น	ทนา	ทน้ำ		แน	นา	นับ
๒๕	ทญ,ญ	ทญา ^{๑๑}	ทญา			ญา ^{๑๒}	
๒๖	ทง,ง	ทงอน			งอก	งาม	ง้าง
๒๗	ทล,ล	ทลาน	ทلاب		เล่า	ลา	ล้าน
๒๘	ทร,ร	ทรุ	ทริง ^{๑๓}		รืด	รา	ร็อน
๒๙	ทว,ว	ทวาน	ทว่า		ว่า	วา	เว้น
๓๐	ทย,ย	ทยอน ^{๑๔}	โย่ง		ย่า	ยอม	ย้าย
๓๑	ทร,พร	พรา ^{๑๕}	พริง ^{๑๖}		แพ่ว	พราน	พว้อม
๓๒	ขร,คร	ขริม	ขรีว		คราบ	คราว	ครบ
๓๓	ขว,คว	ขวาน	ขวาก		คว้าม ^{๑๗}	ควาย	คว้า
๓๔	หฺมฺร,มฺร	โหมฺร ^{๑๘}	หฺมฺราบ ^{๑๙}		เวหฺร ^{๒๐}	มฺรน ^{๒๑}	

อธิบายคำ

๑	อ้อ	วืว: ³	แมลงชนิดหนึ่ง คล้ายจิ้งหรีด แต่ตัวโตกว่า
๒	อ้อก	วืว:k ⁴	นกออก
๓	อยา	?ja: ³	ยารักษาโรค
๔	บรัด	brat ³	สะบัด เช่น สะบัดมือ
๕	โตง	dhong	เครื่องช้อนกึ่งปลา, ชนาง
๖	ดุก	dhuk	นกชนิดหนึ่ง คล้ายนกเค้าแมว ชอบอาศัยในป่าช้า
๗	ขม	gom ⁵	ตง + เอาหม้อข้าวที่เข็นน้ำแล้วขึ้นตั้งไฟเพื่อให้ระอุ
๘	เข็น	ge:n ⁶	ทั้งหมด
๙	โฮ	ho: ⁴	โง่
๑๐	เฮ็ง	hə:ŋ ⁶	ชะเง้อหา
๑๑	หญา	ña: ¹	ขยะ
๑๒	ญา	ña: ⁵	อย่า, พระเจ้าแผ่นดิน
๑๓	หรีง	riŋ ²	หนูชนิดหนึ่ง ตัวขนาดเล็ก
๑๔	โยน	jo:n ¹	โยน, ไกวโยนซึ่งเป็นวิธีไกวเปลแบบหนึ่ง
๑๕	ผรา	phra: ¹	ห้องวางของเหนือเตาไฟ
๑๖	ผริง	phriŋ ²	มาก, ยิ่ง ใช้ประกอบคำว่า บาง - เช่น บางผริง หมายถึง บางมาก
๑๗	คว้าม	khwa:m ⁴	ตะกละ, กินข้าวเปลือกกับแกล้มมากกว่าปกติ เรียก กินคว้าม
๑๘	โหมร	mraj ¹	กำไร
๑๙	หมุราบ	mra:p ²	กำราบ, ปราบปราม
๒๐	เมว้อ	mrə: ⁴	เคอะ, ทะลึ่ง, ไม่ได้เรื่องได้ราว
๒๑	มูรน	mron ⁵	คำรน

ค. ภาษาไทยประลิส

ในภาษาไทยประลิสมีพยัญชนะต้นทั้งที่เป็นพยัญชนะเดี่ยว และพยัญชนะประสมรวมทั้งสิ้น ๓๘ เสียง พยัญชนะเหล่านี้อาจจะแบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่ม เนื่องจากแต่ละกลุ่มจะเกิดกับวรรณยุกต์บางหน่วยแตกต่างกัน คือ

ก. กลุ่มที่ ๑ (C_1) ซึ่งประกอบด้วยพยัญชนะต้น ๑๔ เสียง ได้แก่ k, c, d, t, b, p, ʔ, ʔ̃, ʔj, kr, kl, kw, tr, pr, pl พยัญชนะต้นดังกล่าวนี้จะเกิดกับวรรณยุกต์ ๒ หน่วยเท่านั้นคือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๓ และ ๔

ตัวอย่างเช่น

ka: ³	"กา"
ca: ³	"จาง"
tak ³	"ดัก"
kla: ³	"กลาง"
tri: ³	"ตรี"
plog ³	"ปลง"
ka: ⁴	"ก้าง"
ta:k ⁴	"ตาก"
bat ⁴	"บ้า"
kla: ⁴	"กล้า"
pra:p ⁴	"ปราบ"

ข. กลุ่มที่ ๒ (C_2) ประกอบด้วยพยัญชนะต้น ๒๓ เสียง ได้แก่ ph, th, dh, kh, g, ch, s, h, m, n, ʔ̃, ʔ̃j, l, r, w, j, phr, phl, khr, khl, khw, mr, ml พยัญชนะต้นดังกล่าวนี้จะเกิดกับวรรณยุกต์ ๔ หน่วยคือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๑, ๒, ๔, ๖ และ ๗

ตัวอย่างเช่น

phi: ¹	"ผี"
lian ¹	"พัน"
sa:w ¹	"สาว"
khwa: ¹	"ขวา"
khri:m ¹	"ขริม"
pha: ²	"ผ้า"
kha:t ²	"ขาด"
liam ²	"แหลม"
pha: ⁵	"พา"
tha:ŋ ⁵	"ทาง"
nam ⁵	"น้ำ"
khwa:j ⁵	"ควาย"
phi: ⁶	"ผี"
chan ⁶	"ช้าง"
thai:k ⁶	"ทาก"
phla:t ⁶	"พลาด"
tha: ⁷	"ท้า"
kha:ŋ ⁷	"ค้าง"
lat ⁷	"ลัด"
phlat ⁷	"พลัด"

สำหรับพยัญชนะท้ายซึ่งมีอยู่ทั้งหมด ๔ เสียงก็อาจจะแบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่ม

เนื่องจากแต่ละกลุ่มจะเกิดกับวรรณยุกต์จำนวนไม่เท่ากัน คือ

ก. กลุ่มที่ ๑ (N) ประกอบด้วยพยัญชนะนาสิกและพยัญชนะกึ่งสระรวม ๔ เสียง

คือ -m, -n, -ŋ, -w, -j

พยัญชนะท้าย เหล่านี้จะ เกิดกับวรรณยุกต์ทุกหน่วย

ตัวอย่าง เช่น

khri:m ¹	"ขริม"
san ²	"สัน"
ca:ŋ ³	"จาง"
kwa:ŋ ⁴	"กว้าง"
khwa:j ⁵	"ควาย"
khra:w ⁶	"คร่าว = รอคอย"
sam ⁷	"ซ้ำ"

ข. กลุ่มที่ ๒ (S) ประกอบด้วยพยัญชนะท้าย ๔ เสียงคือ -p, -t, -k, -?

เพื่อความสะดวกจะใช้ S (stop) แทนพยัญชนะท้ายเหล่านี้

พยัญชนะท้าย เหล่านี้จะ เกิดกับวรรณยุกต์ ๖ หน่วยคือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่

๑, ๒, ๓, ๔, ๖ และ ๗

ตัวอย่าง เช่น

mat ¹	"หมัด"
sa:k ²	"สาก"
tap ³	"ตบ"
pa:t ⁴	"ปาก"
phɛ:ʔ ⁶	"แพะ"
phra:ʔ ⁶	"พระ"
lat ⁷	"ลัด"
khɔp ⁷	"ควบ"

ด้วยเหตุที่เราสามารถแบ่งพยัญชนะออกเป็นกลุ่มย่อยได้ ๒ กลุ่มดังกล่าวมาแล้ว เราจึงอาจแสดงความสัมพันธ์ของพยัญชนะต้นแต่ละกลุ่มกับวรรณยุกต์ในโครงสร้างของพยางค์แบบต่าง ๆ ได้ดังนี้

- ๑ ก. $C_1(C)VV^{3-4}$
- ๑ ข. $C_2(C)VV^{1-2, 5-7}$
- ๒ ก. $C_1(C)V(V)N^{3-4}$
- ๒ ข. $C_2(C)V(V)N^{1-2, 5-7}$
- ๓ ก. $C_1(C)VS^3$
- ๓ ข. $C_2(C)VS^{1, 7}$
- ๔ ก. $C_1(C)VVS^4$
- ๔ ข. $C_2(C)VVS^{2, 6}$

เพื่อให้สังเกตเห็นโครงสร้างของพยางค์พร้อมทั้งตัวอย่างได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จะได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพยัญชนะต้นกับวรรณยุกต์ ด้วยตาราง โดยจะแสดงเป็น ๒ แบบ คือ แบบที่เขียนด้วยสัญลักษณ์สากล และแบบที่เขียนด้วยอักษรวิเชียรไทย ดังต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ๒๔ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพยัญชนะต้นกับวรรณยุกต์และโครงสร้างของพยางค์

ในภาษาไทยประจักษ์

	ลำดับ	พยัญชนะ	ว.๑	ว.๒	ว.๓	ว.๔	ว.๕	ว.๖	ว.๗
กลุ่มที่ ๑ (C1)	1	k			ka:	ka:ŋ			
	2	c			ca:ŋ	ca:ŋ			
	3	d			dɛ:ŋ	da:n			
	4	t			tak	ta:k			
	5	b			ba:n	ba:			
	6	p			pɪt	pa:t			
	7	ʔ			ʔa:j	ʔa:p			
	8	ʔ̃			ʔ̃w:	ʔ̃w:k			
	9	ʔj			ʔja:	ʔja:ŋ			
	10	kr			krɔ:ŋ	kra:p			
	11	kl			kla:j	kla:			
	12	kw			kwa:ŋ	kwa:ŋ			
	13	tr			tri:	trɔ:k			
	14	pr			proŋ	pra:p			
	15	pl			ploŋ	plɔ:k			
					$C_1(C)VV^{3-4}$				
					$C_1(C)V(V)N^{3-4}$				
					$C_1(C)VS^3$				
					$C_1(C)VVS^4$				

ลำดับ	พยัญชนะ	ว.๑	ว.๒	ว.๓	ว.๔	ว.๕	ว.๖	ว.๗	
กลุ่มที่ ๒ (C ₂)	16	ph	phi:	pha:			pha:	phi:	khɛ:
	17	th	thuj	tha:			tha:ŋ	tha:k	tha:
	18	dh					dhaŋ		dhuk
	19	kh	kha:	kha:t			kha:ŋ	kha:ŋ	kha:ŋ
	20	ɣ					gi:m		ge:n
	21	ch	cha:j	chi:t			chi:	chaŋ	chi:
	22	s	sa:w	sa:k			saŋ	sɔ:ŋ	sam
	23	h	han	ha:p			ha:	ho:	hə:ŋ
	24	m	mat	mɔ:			mɨ:	mɛ:n	ma:
	25	n	nu:	na:			nam	nɛ:	na:
	26	ñ	ñam	ña:			ña:	ña:ŋ	
	27	ŋ	ŋɔŋ	ŋɔŋ			ŋa:	ŋa:j	ŋa:ŋ
	28	l	la:j	liam			la:	la:t	lat
	29	r	rɨ:	ri:t			ri:	ri:t	rɔ:j
	30	w	wa:n	wa:			wa:ŋ	wa:	wɛn
	31	j	jo:ŋ	jo:ŋ			ja:ŋ	je:	je:
32	phr	phra:	phriŋ			phrɛ:	phrɛ:	phra:	
33	phl	phlɔ:	phle:ŋ			phle:ŋ	phla:t	phlat	
34	chr	chrɨm	khrua			chrɔ:ŋ	khra:w	chrɔp	
35	kh.l	khluj	khla:t			khlɔ:ŋ	khlɔ:ŋ	khlɔ:ŋ	
36	khw	khwa:n	khwa:j			khwa:j	khwa:m	khwa:	

ลำดับ	พยัญชนะ	ว.๑	ว.๒	ว.๓	ว.๔	ว.๕	ว.๖	ว.๗
กลุ่มที่ ๒ (C ₂)	37	mr	mraj	mrɛ:t			mron	mre:?
	38	ml	mlaj	mla:?			ml ⁺ aj	ml ⁺ aj mlɛt
			C ₂ (C)VV ¹⁻²				C ₂ (C)VV ⁵⁻⁷	
			C ₂ (C)V(V)N ¹⁻²				C ₂ (C)V(V)N ⁵⁻⁷	
			C ₂ (C)VS ¹				C ₂ (C)VVS ⁶	
			C ₂ (C)VVS ²					C ₂ (C)VS ⁷

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ๓๐ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพยัญชนะต้นกับวรรณยุกต์และโครงสร้างของพยางค์

ในภาษาไทยปะลิสโดย เขียนตามอักษรวิธีไทย

ลำดับ	พยัญชนะ	ว.๑	ว.๒	ว.๓	ว.๔	ว.๕	ว.๖	ว.๗	
กลุ่มที่ ๑	๑ ก			กา	ก้าง				
	๒ จ			จาง	จ้าง				
	๓ ต			ตาง	ต้าง				
	๔ ด			ดาก	ด้าง				
	๕ บ			บาน	บ้าง				
	๖ ป			ปาด	ป้าง				
	๗ ย			ยาย	ย้าง				
	๘ อ			อ้อ ^๑	อ้อก ^๒				
	๙ อย			อยา ^๓	อย่าง ^๔				
	๑๐ กร			กรอง	กราย				
	๑๑ กล			กลาย	กล้า				
	๑๒ กว			กวาง	กว้าง				
	๑๓ ตร			ตรี	ตروق				
	๑๔ พร			ปรัง	ปราบ				
	๑๕ ปล			ปลัง	ปลอก				
	กลุ่มที่ ๒	๑๖ ผ,พ	ผี	ผ้า			พา	พี	แพ
		๑๗ ถ,ท	ตุง	ถ้ำ			ทาง	ทาก	ท้ำ
		๑๘ ฑ					ตุง ^๕		ตูก ^๖
		๑๙ ข,ค	ขา	ขาด			คาง	ค่าง	ค้าง

ลำดับ	พยัญชนะ	ว.๑	ว.๒	ว.๓	ว.๔	ว.๕	ว.๖	ว.๗
๒๐	ข					ขิม ^๗		เข็น ^๘
๒๑	ฅ,ช	ฉาย	ฉืด			ช	ชั่ง	ชี้
๒๒	ฌ,ช	สาว	ฉาก			ชัง	ช่อง	ชี้่า
๒๓	ท,ช	ทัน	ทาบ			ฮา	โฮ	เฮ็ง ^{๑๐}
๒๔	ทม,ม	ทมืด	ทม้อ			มื่อ	แมน	ม้า
๒๕	ทน,น	ทนุ	ทหน้า			น้า	แน	น้า
๒๖	ทญ,ญ	ทญามิ ^{๑๑}	ทญา			ญา ^{๑๒}	ญ่าง ^{๑๓}	
๒๗	ทง,ง	ทงอิ่ง ^{๑๔}	ทงอิ่ง ^{๑๕}			งา	ง่าย	ง้าง
๒๘	ทล,ล	ทลาย	ทเลียมิ ^{๑๖}			ลา	ลาด	ลัด
๒๙	ทว,ว	ทวื่อ	ทวืด			วี	วีต	ว็อย
๓๐	ทว,ว	ทวาน	ทว่า			วาง	ว่า	เว้น
๓๑	ทย,ย	ทโย่ง ^{๑๗}	ทโย่ง ^{๑๘}			ยาง	แย	แย
๓๒	พร,พร	พริ ^{๑๙}	พริ้ง ^{๒๐}			แพร	แพร์	พริ้า
๓๓	พล,พล	พลอ	พลิง ^{๒๑}			เพลง	พลาต	พลัด
๓๔	ขร,คร	ขริม	ขริ้ว ^{๒๒}			ครอง	คร่าว ^{๒๓}	ครบ
๓๕	ขล,คล	ขลุ่ย	ขลาด			คลอง	คล่อง	คล็อง
๓๖	ขว,คว	ขวาน	ขว้าย ^{๒๔}			ควาย	คว้าม ^{๒๕}	คว้า
๓๗	หฺมฺร,มฺร	หฺมฺริ ^{๒๖}	หฺมฺริต ^{๒๗}			มฺรน ^{๒๘}	มฺริระ ^{๒๙}	
๓๘	หฺมฺล,มฺล	หฺมฺลือ ^{๓๐}	หฺมฺลือ ^{๓๑}			เมฺลือต ^{๓๒}	เมฺลือย ^{๓๓}	เมฺลือต ^{๓๔}

อธิบายคำ

๑. อ้อ	วื้อ: ³	แมลงชนิดหนึ่งคล้ายจิ้งหรีดแต่ตัวโตกว่า
๒. ซ้อก	วื้อ:k ⁴	นกออก
๓. อยา	?ja: ³	ยารักษาโรค
๔. ออย่าง	?ja:ng ⁴	ย่าง
๕. ตุง	dhag ⁵	กระตัง
๖. ตุก	dhuk ⁷	นกชนิดหนึ่งคล้ายนกเค้าแมวชอบอาศัยในป่าช้า
๗. ซิม	gi:m ⁵	คิม
๘. เข้น	ge:n ⁷	ทั้งหมด
๙. โฮ	ho: ⁶	โง่
๑๐. เข็ง	hə:ng ⁷	ชะเง้อหา
๑๑. ทยาม	ti:m ¹	ฤดูกาล, ช่วงเวลา
๑๒. ญา	ti: ⁵	พระยา, พระเจ้าแผ่นดิน, จำฝูงเช่น "ญาแว้ง" หมายถึงฮีโร่ที่ เป็นจำฝูง
๑๓. ญ่าง	ti:ng ⁶	เดิน
๑๔. หง็อง	ngwng ¹	ง
๑๕. หง็อง	ngwng ²	เงื่องทงอย, หง็อง
๑๖. เหลี่ยม	liam ²	แหลม, ทำให้แหลม
๑๗. โหยง	jo:ng ¹	พวกพ้อง, โขยง
๑๘. โหย้ง	jo:ng ²	นกขุนทอง
๑๙. ผรา	phra: ¹	หิ้งวางของเหนือเตาไฟ
๒๐. ผรึ้ง	phri:ng ²	ยั้ง, มาก เช่น บางผรึ้ง-บางมาก
๒๑. เผล้ง	phle:ng ²	หม้อดินเผาขนาดใหญ่
๒๒. ขรื้ว	khrua ²	ลับสน, บุ่งเหยิง
๒๓. คร่าว	khra:w ⁶	คอย

๒๔.	ขว้าย	khwa:ɟ ²	ไม่มีเวลาว่าง เช่น เรา <u>ขว้าย</u> ไปไม่ได้ หมายถึง เราไม่มีเวลาว่างไปไม่ได้
๒๕.	ความ	khwa:m ⁶	ตะกละ, กินข้าวเปลือกกับแกล้มมากกว่าปกติ
๒๖.	ไทมูร	mrɔj ¹	กำไร
๒๗.	แหมรด	mrɛ:t ²	เต็มไปหมด เช่น ข้าววงอกแหมรด หมายถึง ข้าววงอกเต็มไปหมด
๒๘.	มูรณ	mron ⁵	คว่ำร่น
๒๙.	เมวระ	mrɛ:ʔ ⁶	ตอกมะติ, ปลาชนิดหนึ่ง
๓๐.	ไทมูล	mlaj ¹	กำไล
๓๑.	หมูละ	mla:ʔ ²	ฝ้าย, ต้าน, ทิศ
๓๒.	เมืออ็อง	ml+ɑŋ ⁵	สิ้นเป็นมัน
๓๓.	เมืออ็อย	ml+aj ⁶	เมือย
๓๔.	เมืออ็ิต	mlɛt ⁷	เมือต

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย